

Bölüm 3

SOSYAL GÜVENLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Bilal ÇILKAYA¹

Sosyal güvenliğin tarihsel gelişiminin insanlık tarihi kadar eski olduğunu söylemek mümkündür. Sosyal güvenlik kavramına yüklenecek anlamı bu tarihsel süreç içerisinde değerlendirmek kavramın daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir (Arıcı,1999:254). Ayrıca bu tarihsel gelişim, sosyal güvenliğin gelişimi, oluşumunu ve günümüz sosyal güvenlik sistemlerini açıklama noktasında da katkı sağlamaktadır (Levent, 2013).

İnsan yaradılışı gereği; fizyolojik, güvenlik gibi ihtiyaçlara sahiptir. Hayatlarını devam ettirmeye çalışırken de bu ihtiyaçlarını karşılama noktasında fiziki ve iktisadi tehlikeler ve risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu tehlikeler karşısında, kendisini ve ailesini koruma ve güvenlik içerisinde hayatını idame ettirmek istemektedir. Bu nedenle, insanlığın var oluşu kadar eski olan sosyal güvenliğe olan ihtiyaç; insanlığın sosyal risklere karşı oluşan muhtaçlık durumunun ortadan kaldırılmasına yönelik tedbirler bütünü olarak ortaya çıkmıştır. Sosyal güvenlik ihtiyacı, ilk dönemlerde; aile içi yardımlaşmalar ve dayanışmalar ile kendini göstermişken daha sonraları dini inançların bir gereği olarak ve devletler tarafından yoksul ve ihtiyaç sahibi kimselere yapılan yardımlarla karşımıza çıkmıştır (SGK, 2020).

Günümüzdeki anlamıyla sosyal güvenlik, bireylerin hayatları boyunca karşılaşacağı ve onlar için tehlike oluşturan durumlara karşı bir güvence arayışının ürünüdür. İnsanlar varoluşundan beri fizyolojik ve güvenlik gibi tehlikeler ile karşı karşıya kalmış, farklı biçimde sosyal güvenlik önlemleri ile kendilerini güvence altına almışlardır. Karşılıklı yardımlaşmaya dayalı bu sosyal güvenlik

¹ Öğr.Gör. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, NSBMYO, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, bilal_cilkaya@ohu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. ALPER, Y. (2014). Sosyal Güvenlik. *Sosyal Politika* (s. 211). içinde Bursa: Dora Yayıncılık.
2. ALPER, Y. (2014). Sosyal Güvenlik., *Sosyal Politika* (s. 213). Bursa: Dora Yayıncılık.
3. ALPER, Y., ARICI, K. (2018). Sosyal Güvenlik, *Sosyal Güvenlik* (s. 22). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
4. ARICI, K. (1999). *Sosyal Güvenlik Dersleri*. Ankara: Sargın Ofset.
5. ARICI, K. (2015). *Türk Sosyal Güvenlik Hukuku*. Ankara: Gazi yayınları.
6. ATAMAN, H. (2010). *Avrupa Sosyal Şartı ve Uygulaması*. Ankara: Girişim Matbaası.
7. AVRUPA SOSYAL ŞARTI. (1996, 3). TBMM: 11.11.2020 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/sosyalsart.pdf> adresinden alınmıştır
8. ÇAKAR, M. (2011). *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
9. ÇALIŞIR, Y. (2020, 10 12). *Türk Sosyal Güvenlik Sisteminin Gelişimi*. acikders.ankara.edu.tr: 18.11.2020 tarihinde https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/50650/mod_resource/content/1/T%C3%BCrk%20Sosyal%20G%C3%BCvenlik%20Sisteminin%20Geli%C5%9Fimi.pdf adresinden alınmıştır
10. ÇELİKOĞLU, İ. (1994). *Sosyal Güvenlik Sistemlerinin Finansman Yöntemleri ve Türkiye Uygulaması*. Ankara : DPT Yayınları.
11. ÇELİKOĞLU, İ. (1994). *Sosyal Güvenlik Sistemleri Finansman Yöntemleri ve Türkiye Uygulaması*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
12. ÇUBUK, A. (1982). *Sosyal Güvenlik ve Sosyal Güvenlik Kurumları*. Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisi Yayınları .
13. *Darulaceze Başkanlığı*. (2020). Darulaceze.gov.tr: 15.12.2020 tarihinde darulaceze.gov.tr/kurumsal/kurulusamaci adresinden alınmıştır
14. *Daruşşafaka Cemiyeti*. (2020). Daruşşafaka: 15.12.2020 tarihinde <https://www.darus-safaka.org/hakkimizda/cemiyet/tarihce> adresinden alınmıştır
15. DEMİREL, Ö. (2019, 01 04). *Osmanlı'dan Günümüze Sosyal Güvenlik Politikaları*. Yatırım Kredi: 15.12.2020 tarihinde <https://www.yatirimkredi.com/osmanlidan-gunumuze-sosyal-guvenlikpolitikalari.html#:~:text=1890%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20kurulan%20Seyri%20Sefain,emeklilik%20ayl%C4%B1%C4%9F%C4%B1na%20ba%C4%9Flanmas%C4%B1%20i%C3%A7in%20kurulmu%C5%9Ftur.&text=1891%20y%C4%B1l> adresinden alınmıştır
16. DİLİK, S. (1992). *Sosyal Güvenlik*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
17. ERDOĞAN, G. (2008). Avrupa Sosyal Şartı ve Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı. *TBB Dergisi*, 123-166.
18. GÜVERCİN, C. H. (2004). Sosyal Güvenlik Kavramı ve Türkiye'de Sosyal Güvenliğin Tarihi. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 89-95.
19. GÜZEL, A. (1986). 3008 Sayılı Yasanın Önemi ve Başlıca Hükümleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 165-222.
20. *İş Sağlığı ve Güvenliğinin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi*. Güvenli İş Sağlıklı Hayat: 18.12.2020 tarihinde <http://www.aktifankaraosgb.com/is-sagligi-ve-guvenliginin-turkiye-deki-tarihsel-gelisimi/> adresinden alınmıştır

21. KORKUSUZ, R., UĞUR, S. (2010). *Sosyal Güvenlik Hukukuna Giriş*. Bursa : Ekin Yayınevi.
22. LEVENT, R. (2013, 02 23). *Dünyada ve Türkiye’de Sosyal Güvenliğin Gelişimi*. İş ve Sosyal Güvenlik: 15.11.2020 tarihinde <https://www.isvesosyalguvenlik.com/dunya-da-ve-turkiyede-sosyal-guvenligin-gelisimi/> adresinden alınmıştır
23. MAKAL, A. (2017, 09 06). *Türkiye de 1920-1963 Döneminde Sosyal Güvenlik Alanındaki Gelişmeler*. Türk Tarihi ve Kültür Araştırmaları:10.10.2020 tarihinde <https://www.altayli.net/turkiyede-1920-1963-doneminde-sosyal-guvenlik-alanindaki-gelismeler.html> adresinden alınmıştır
24. ORHAN, S. (2015). Osmanlı Devleti’nde Tanzimat Sonrası. *İş ve Hayat*, 193-210.
25. ÖREN, K., YÜKSEL , H. (2012). Geçmişten Günümüze Çalışma Hayatı. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 34-59.
26. ÖZGER , Y. (2012). *Osmanlı Ordusunda Emeklilik Sistemi ve Askeri Tekayüt Sandığı*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
27. ÖZSUCA, Ş. (2003). Küreselleşme ve Sosyal Güvenlik Krizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 133-152.
28. ÖZTÜRK, M. (2001). *Sosyal Sigortalar Kurumunda İsteğe Bağlı Sigortalılık*. Marmara Üniversitesi Tez Koleksiyonu: 18.11.2020 tarihinde <http://dspace.marmara.edu.tr/handle/11424/11959> adresinden alınmıştır
29. SGK. (2020). Sosyal Güvenlik Kurumu: 10.10.2020 tarihinde sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/kurumumuz/tarihce adresinden alınmıştır
30. SSA. (2020). Sosyal Güvenlik: 10.10.2020 tarihinde <https://www.ssa.gov/history/briefhistory3.html#:~:text=The%20Social%20Security%20Act%20was,a%20continuing%20income%20after%20retirement.> adresinden alınmıştır
31. ŞAKAR, M. (2006). *Sosyal Sigorta Uygulaması*. İstanbul : Der Yayınları.
32. *TÜRK BİLİMİ*. (2016, 04 15). Türk Bilimi, 20.12.2020 tarihinde <http://www.turkbilimi.com/cocuklarin-aci-gunu-ve-himaye-i-etfal-cemiyeti-mithat-pasa-1908/> adresinden alınmıştır
33. ÜNAL, V. (2018). Osmanlı Döneminde Sosyal Hizmetin Gelişimi ve Kurumsal Yapı. V. Ünal içinde, *Sosyal Hizmet Tarihi* (s. 214-240). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
34. Ünlü, D. (2009, 02 06). *New Deal efsanesi*. Dünya Gazetesi: 20.12.2020 tarihinde <https://www.dunya.com/kose-yazisi/new-deal-efsanesi/3549> adresinden alınmıştır
35. YAZGAN, T. (1992). *Sosyal Güvenlik Ders Notları*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmalı Vakfı.
36. YENİHAN, B. (2017). Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Sosyal Güvenlik: Dünya’da ve Türkiye’de Gelişim Üzerine Bir İnceleme. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 15(30), 177-196.
37. YÜKSEL, B. (2017). Çalışma İlişkilerine Yönelik İlk Düzenleme: Dilaver Paşa Nizamnamesi ve Çalışma Hayatına Etkileri. *İş ve Hayat*, 155-178.
38. *11. Kalkınma Planı*. (2018). Sosyal Güvenlik Sisteminin Sürdürülebilirliği Özel İhtisas Komisyonu Raporu:13.11.2020 tarihinde <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/SosyalGuvencilikSistemininSurdurulebilirligiOzelIhtisasKomisyonuRaporu.pdf> adresinden alınmıştır